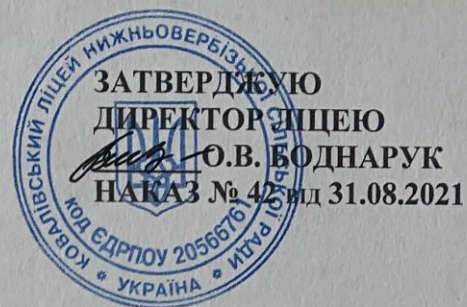

**СХВАЛЕНО
ПЕДАГОГІЧНОЮ РАДОЮ
КОВАЛІВСЬКОГО ЛІЦЕЮ
ПРОТОКОЛ № 1 ВІД
30.08.2021 Р.**

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
КОВАЛІВСЬКОГО ЛІЦЕЮ
НИЖНЬОВЕРБІЗЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ
на 2021-2022 навчальний рік**

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою Ковалівського ліцею, який дає повну загальну середню освіту, є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Освітня програма Ковалівського ліцею Нижньовербізької сільської ради Івано-Франківської області (далі – Освітня програма Закладу) розроблена на виконання:

1. Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту».
2. Постанов Кабінету Міністрів України:
 - від 21.02.2018р. № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (для 1-4-х класів);
 - від 24.07.2019р. № 688 «Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти»;
 - від 30.09.2020р. № 898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти»;
3. Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна 1-2 класи, затвердженої рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 №1272;
4. Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна 3-4 клас, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 № 1273;
5. Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405;
6. Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 № 1493.

Освітня програма Закладу визначає:

- форми здобуття освіти (очна (денна), індивідуальна);
- рівні освіти;
- режим роботи;
- вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття освіти;
- загальний обсяг навчального навантаження, розподіл на тиждень, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення;
- очікувані результати навчання здобувачів освіти;
- оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти;
- навчання за наскрізними лініями;
- форми та методи організації освітнього процесу;
- освітні галузі та навчальні програми;
- опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Освітню програму Закладу побудовано із урахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів здобувачів освіти.

Освітня програма Закладу та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті Закладу.

II. РІВНІ ОСВІТИ

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли: 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Базова середня освіта окреслює підходи до планування й організації Закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов’язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020р. № 898.

Профільна середня освіта окреслює підходи до планування й організації Закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов’язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020р. № 898.

III. РЕЖИМ РОБОТИ

Освітня діяльність у Закладі здійснюється за 5-ти денним робочим тижнем, оптимально поєднуючи усі сфери освітньої діяльності здобувачів освіти, що забезпечують сукупність освітніх, виховних та оздоровчих процесів, направлених на створення умов для реалізації індивідуальних потреб учнів, батьків і педагогічного колективу.

Режим роботи Закладу регламентується єдиним розкладом навчальних занять, позаурочної діяльності відповідно до вимог ДсанПІН 5.5.2.008-01:

- освітня діяльність учнів 1-4-х класів здійснюється з 09.00 до 14.35, учнів 5-11-х класів - з 9.00 до 16.30;

- освітня діяльність у групі подовженого дня для учнів 1-х класів здійснюється з 14.00 до 17.00.

Заклад забезпечує оптимальні умови для інтеграції основної та додаткової освіти, проєктно-дослідницької, розвивальної та пізнавальної діяльності.

Позакласна робота з різних предметів, індивідуальні заняття, факультативні заняття, заняття гуртків та секцій проводиться з 13.00 до 17.15.

Тривалість уроків:

- у перших класах - 35 хвилин;

- у 2-4-х класах – 40 хвилин;

- 5-11-х класах - 45 хвилин.

Тривалість перерв:

	1 клас	2 клас	3-4 класи	5-6 класи
1.	30 хв.	20 хв.	15 хв.	10 хв.
2.	20 хв.	20 хв.	25 хв.	20 хв.
3.	30 хв.	25 хв.	25 хв.	20 хв.
4.	20 хв.	15 хв.	15 хв.	10 хв.
5.	20 хв.	15 хв.	15 хв.	10 хв.
6.				10 хв.
7.				10 хв.

IV. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧИНАТИ ЗДОБУТТЯ ОСВИТИ

Початкова освіта здобувається відповідно до Закону України «Про освіту», як правило, **з шести років**. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Період життя дитини від 5 до 6 (7-ми) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довірливості поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльності і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та інше. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання - *фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої*. З метою забезпечення наступності та адаптації до нового соціального середовища на базі закладу освіти створено **старшу дошкільну групу**. Також є **група продовженого дня**.

Базова середня освіта (гімназійна) здобувається, як правило, **після здобуття початкової** освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року, повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Профільна середня освіта здобувається **після здобуття базової середньої** освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію, за заявами батьків, або осіб, що їх замінюють, станом на 1 вересня поточного навчального року зараховуються до 10-го класу ліцею.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

I ступінь ПОЧАТКОВА ОСВІТА Вступ.

Освітня програма початкової освіти спрямована на досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Освітня програма I ступеня (початкова освіта) розроблена на виконання:

– Закону України «Про освіту» (Прийняття від 05.09.2017 р. Набрання чинності 28.09.2017р.);

– Закону України «Про загальну середню освіту» (Із змінами, внесеними згідно із Законом № 1642-III від 06.04.2000 р., ВВР, 2000 р, № 27, ст.213),(Із змінами, внесеними згідно із Законами № 2905-III від 20.12.2001, ВВР, 2002, № 12-13, ст.92, № 380-IV від 26.12.2002, ВВР, 2003, № 10-11, ст.86, № 1344-IV від 27.11.2003, ВВР, 2004, № 17-18, ст.250, № 2285-IV від 23.12.2004, ВВР, 2005, № 7-8, ст.162 N 2505-IV від 25.03.2005, ВВР, 2005, № 17, 18-19, ст.267, № 3235-IV від 20.12.2005, ВВР, 2006, № 9, № 10-11, ст.96, № 489-V від 19.12.2006 - набирає чинності з 01.01.2007 р.), крім того:

1, 2 та 3,4 класи

– Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна 1-2 класи, затвердженої рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 №1272;

– Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна 3-4 клас, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 № 1273;

Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей для 1, 2 та 3,4 класу, які працюватимуть за НУШ

- Мовно-літературна, у тому числі:
- Рідномовна освіта (українська мова та література) (МОВ);
- Іншомовна освіта (ІНО);
- Математична (МАО);
- Природнича (ПРО);
- Технологічна (ТЕО);
- Інформатична (ІФО);
- Соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО);

- Громадянська та історична (ГІО);
- Мистецька (МІО);
- Фізкультурна (ФІО).

Для реалізації курсу духовно-морального спрямування по 1 годині у 1,2,3,4 класах відводиться на викладання основ християнської етики.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів, окреслених Типовими освітніми програмами.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧИНАТИ ЗДОБУТТЯ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»).

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Відповідно до наказу МОН України «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти» № 813 від 13 липня 2021 року та рішення педагогічної ради Ковалівського ліцею №1 від 30.08.2021 року отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

- **формульованого** оцінювання, метою якого відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опанування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;
- **підсумкового** оцінювання, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом/освітньою програмою.

•З урахуванням мети оцінювання змінено підходи до вираження оцінки. На заміну узагальненій бальній оцінці навчальних досягнень учнів з предмета вивчення/інтегрованого курсу пропонуємо використовувати вербальну оцінку окремих результатів навчання учня/учениці з предмета вивчення, інтегрованого курсу (освітньої галузі), яка окрім оцінювального судження про досягнення може ще називати і рівень результату навчання.

•Задля уніфікації термінів та зручності їх використання в практичній діяльності пропонуємо оцінювальне судження називати **вербальною оцінкою**, оцінювальне судження із зазначенням рівня результату - **рівневою оцінкою**.

•Вербальну і рівневу оцінки можуть виражати як усно, так і письмово. Рекомендуємо характеризувати - процес навчання та його результати доброзичливими, лаконічними, чіткими, об'єктивними, конкретними оцінювальними судженнями. Рівень результату навчання рекомендуємо визначати з урахуванням динаміки його досягнення та позначати буквами: «початковий» (П), «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)». Пропонуємо враховувати, що оцінка буде допомагати учню/учениці усвідомлювати власні успіхи і шляхи подолання утруднень.

•Результат оцінювання особистісних надбань учня/учениці у 1-4 класах рекомендуємо виражати вербальною оцінкою, а об'єктивних результатів навчання учня/учениці у 1-2 класах - вербальною оцінкою, у 3-4 класах – або вербальною оцінкою, або рівневою оцінкою за вибором закладу загальної середньої освіти на підставі рішення його педагогічної ради.

У 2021-2022 н.р відповідно до рішення педагогічної ради оцінювання особистісних надбань та об'єктивних результатів учнів у 1-4 класах виражати вербальною оцінкою.

ОПИС ТА ІНСТРУМЕНТИ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей);
- завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

II ТА III СТУПІНЬ БАЗОВА ТА ПОВНА ЗАГАЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА

Перелік освітніх галузей.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- мови і літератури;
- суспільствознавство;
- мистецтво;
- математика;
- природознавство;
- технології;
- здоров'я і фізична культура.

Навчальні плани II та III ступенів передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову, що є шкільним компонентом і задовольняє освітні потреби учнів та їх батьків.

Повноцінність базової та повної середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальні плани містять усі предмети інваріантної складової, передбачені обраним варіантом навчальних планів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності відповідає профілю, маємо високого рівня вчителя української мови;

- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності відповідає державним програмам, затвердженим МОН України;

- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) плануємо відповідно до графіка внутрішнього контролю.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності планується через систему роботи методичних об'єднань, педагогічних рад та психолого-педагогічних семінарів;

- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення через накази по ліцею, в яких визначаємо як позитивні, так і негативні сторони і плануємо заходи корекції;

- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти запланований у планах роботи психолога;

- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників через систему післядипломної освіти педагогів, веб-платформи.

ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЛІЦЕЮ

Загальні очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Очікувані результати
1	Спілкування державною мовою	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних і некоректних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил.</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного</p>

		<p>спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації.</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях.</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу.</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задач; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів.</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії.</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення;</p>

		<p>використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати, використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі).</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту.</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва.</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя.</p>

Виокремлюються в навчальних програмах такі наскрізні лінії ключових компетентностей:

– «Екологічна безпека й сталий розвиток»,

- «Громадянська відповідальність»,
- «Здоров'я і безпека»,
- «Підприємливість і фінансова грамотність».

Наскрізнi лiнii є засобом iнтеграцiї ключових i загальнопредметних компетентностей, окремих предметiв та предметних циклiв; їх необхідно враховувати при формуваннi шкiльного середовища. Наскрізнi лiнii є соціально значимими над предметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища – зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети – виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст-бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>

Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>
--	--

Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- урок формування компетентностей;
- урок розвитку компетентностей;
- урок перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- урок корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

Дистанційне навчання

У зв'язку із світовим викликом щодо епідеміологічної ситуації, що має місце і в Україні, та необхідністю введення карантинних заходів задля запобігання поширенню вірусних хвороб, під час планування організаційних заходів, що забезпечують освітній процес, у тому числі і під час календарно-тематичного планування з предметів важливо врахувати можливість організації освітнього процесу в межах навчального року в умовах карантину.

Для організації дистанційного навчання в цей період ліцей користуватиметься методичними рекомендаціями, поданими у листах МОН від 23.03.2020 № 1/9-173; від 16.04.2020 № 1/9-213; методичними рекомендаціями «Організація дистанційного навчання в школі» (авт. А. Лотоцька, А. Пасічник), розробленими за підтримки МОН(<https://cutt.ly/MynTauc>)

При організації освітнього процесу в карантинних умовах має забезпечуватись:

- **соціальне дистанціювання;**
- **мінімізація переміщення** здобувачів освіти та комунікація між ними в межах ліцею;
- **дотримання нормативів наповнюваності класів** та інших вимог законодавства про освіту.

Ліцей може організувати дистанційне навчання за допомогою:

- Системи «Classroom»;
- а також може використовувати поєднання онлайн-занять через Zoom, Skype, Instagram, Google, Hangouts; заздалегідь записаних відеоуроків, презентацій від вчителів чи із зовнішніх освітніх ресурсів; ретельно підібраних завдань для самостійної роботи із подальшою перевіркою; використання безкоштовних вебсерверів та платформ, наприклад, Google, Moodle, Microsoft Teams.

МОДЕЛЬ ВИПУСКНИКА

Випускник – це:

- цілісна особистість, усебічно розвинена, здатна до критичного мислення;
- патріот з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення;
- інноватор, здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку, конкурувати на ринку праці, вчитися впродовж життя.

Сучасний світ складний. Дитині недостатньо дати лише знання. Ще необхідно навчитися користуватися ними. Знання та вміння, взаємопов'язані з ціннісними установками учня, формують його життєві компетентності, необхідні для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці.

Ключові компетентності – це ті якості, яких кожен потребує для особистої реалізації, розвитку, активної громадянської позиції, соціальної інклюзії та працевлаштування і які здатні забезпечити життєвий успіх молоді у суспільстві знань.

До ключових компетентностей належать:

- вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

- здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

- математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей у навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

- інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, заклад освіти, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

- екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

- інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

- навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і закладу освіти, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

- культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

- підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Усі перелічені компетентності однаково важливі й взаємопов'язані. Кожну з них діти набуватимуть послідовно, поступово під час вивчення різних предметів на всіх етапах освіти. Спільними для всіх компетентностей є такі вміння:

- уміння читати і розуміти прочитане;
- уміння висловлювати думку усно і письмово;
- критичне мислення;
- здатність логічно обґрунтовувати позицію;
- ініціативність;
- творчість;
- уміння вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення;
- уміння конструктивно керувати емоціями, застосовувати емоційний інтелект;
- здатність до співпраці в команді.

V. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА ЙОГО ОБҐРУНТУВАННЯ

Загальноосвітній навчальний заклад Ковалівський ліцей налічує 11 класів. У закладі навчається 210 учнів.

Навчальні плани для здобувачів загальної середньої освіти I ступеня (початкова освіта) розроблені на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019р. № 688 «Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти».

Навчальний план для учнів 1,2 класів складено на основі Типової освітньої програми для ЗЗСО, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна. Нова українська школа. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (1-4 класи), затверджена Колегією Міністерства освіти та науки України від 22.02.2018 року.

Навчальний план для учнів 3,4 класів складено на основі Типової освітньої програми для ЗЗСО, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна. Нова українська школа. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (3-4 класи), затверджена Колегією Міністерства освіти та науки України від 08.10.2019 року.

1. Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін (1-4 класи).

Загальний обсяг годин в 1 класі складає 805 годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 2-4-х класів складає 2695 годин/навчальний рік:

для 2 класу – 875 годин/навчальний рік,

для 3 класу – 910 годин/навчальний рік,

для 4 класу – 910 годин/навчальний рік.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани початкової школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах I ступеня в *додатках № 1*.

Робочий навчальний план для учнів 1 класу складено на основі Типової освітньої програми для ЗЗСО, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна. Нова українська школа. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (1-4 класи), затверджена Колегією Міністерства освіти та науки України від 22.02.2018 року (додаток 1 Типовий навчальний план для початкової школи з навчанням українською мовою).

Інваріантна складова робочого навчального плану забезпечує реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану і становить **22 години**. З них **3 години** відведено для проведення уроків фізичної культури, які не входять до гранично допустимого навантаження на учня.

Варіативна частина навчального плану сформована згідно розроблених МОН України методичних рекомендацій з питань викладання окремих предметів за наявності навчально-методичного забезпечення і складає **1 годину**, яку виділено на курс за вибором «Основи християнської етики» 2-4. *Збірник навчальних програм курсів за вибором для учнів 1-4 класів суспільно-гуманітарного напрямку. ч1.Київ, 2010.*

Робочий навчальний план для учнів 2 класу складено на основі Типової освітньої програми для ЗЗСО, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна. Нова українська школа. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (1-4 класи), затверджена Колегією Міністерства освіти та науки України від 22.02.2018 року (додаток 1 Типовий навчальний план для початкової школи з навчанням українською мовою).

Інваріантна складова робочого навчального плану забезпечує реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану і становить **24 години**. З них **3 години** відведено для проведення уроків фізичної культури, які не входять до гранично допустимого навантаження на учня. Для вивчення предмета «Інформатика» здійснюється поділ 2 класу на групи і відведено **2 години**.

Варіативна частина навчального плану сформована згідно розроблених МОН України методичних рекомендацій з питань викладання окремих предметів за наявності навчально-методичного забезпечення і складає **1 годину**, яку виділено на курс за вибором «Основи християнської етики» 2-4. *Збірник навчальних програм курсів за вибором для учнів 1-4 класів суспільно-гуманітарного напрямку. ч1.Київ, 2010*

Робочий навчальний план для учнів 3 та 4 класів складено на основі Типової освітньої програми для ЗЗСО, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна. Нова українська школа. Типова освітня програма

для закладів загальної середньої освіти (3-4 класи), затверджена Колегією Міністерства освіти та науки України від 08.10.2019 року.

Інваріантна складова робочого навчального плану забезпечує реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану і становить **25 години**. З них **3 години** відведено для проведення уроків фізичної культури, які не входять до гранично допустимого навантаження на учня. Для вивчення предмета «Інформатика» здійснюється поділ 3 та 4 класів на групи і відведено по **2 години**.

Варіативна частина навчального плану сформована згідно розроблених МОН України методичних рекомендацій з питань викладання окремих предметів за наявності навчально-методичного забезпечення і складає **1 годину**.

– урок християнської етики. Курс за вибором «Основи християнської етики» 2-4. *Збірник навчальних програм курсів за вибором для учнів 1-4 класів суспільно-гуманітарного напрямку. ч1.Київ, 2010.*

Навчальні плани для здобувачів загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 року № 405 (таблиця 10 до Типової освітньої програми. Навчальний план закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою і вивченням двох іноземних мов).

2. Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін (5-9 класи).

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 5845 годин/навчальний рік:

- для 5 класу – 1050 годин/навчальний рік,
- для 6 класу – 1155 годин/навчальний рік,
- для 7 класу – 1172,5 годин/навчальний рік,
- для 8 класу – 1207,5 годин/навчальний рік,
- для 9 класу – 1260 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах – **додаток № 2**.

Інваріантна складова робочого навчального плану основної школи забезпечує реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану через предмети і курси, становить **157,5 годин**. З них **15 годин** відведено для проведення уроків фізичної культури, які не входять до гранично допустимого навантаження на учня. Поділ класів на групи для вивчення інформатики здійснюється в 5, 7, 8, 9 класах. Надано додаткові години для поділу 5-9-х класів з інформатики – 6 годин.

Варіативна частина навчального плану основної школи становить **14,5 годин**, складається з 3-х частин:

1. Додаткові години виділено для підсилення таких предметів, як *фізика (7 клас), трудове навчання (7,8,9 клас)*.

2. Курси за вибором організовані з метою створення умов для формування необхідних компетентностей з вивчення таких, як *креслення (8 клас), християнська етика (5-9 класи)*.

- Креслення. *Рекомендовано Міністерством освіти і науки України.*

Лист Міністерства освіти і науки України від 19.11. 2013 №1/11-17679.

- Курс за вибором «Основи християнської етики» 7-11. *Збірник навчальних програм курсів за вибором для учнів 10-11 класів суспільно-гуманітарного напрямку. ч1.Київ, 2010.*

2. Факультативні курси організовані для розширення і поглиблення змісту предметів та допрофільної підготовки учнів, сприяння становленню активної позиції молоді щодо реалізації ідеалів і цінностей розвитку демократичного суспільства в Україні, Європі, світі. На вивчення факультативних курсів години розподілені таким чином:

- Українська мова (6 клас). Орфографічний практикум: програма факультативного курсу для 6,7,8 класів загальноосвітніх навчальних закладів. *Програми курсів за вибором і факультативів з української мови. 5-11 класи / За заг. ред. К.В.Таранік-Ткачук. – К: Грамота, 2011. – 272 с. Лист МОН України від 29.06.2010 № 1.4/18-Г-361.*

3. Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін (10-11 класи).

Робочий навчальний план для учнів 10, 11 класів складено на основі Типового навчального плану початкової школи з українською мовою навчання, затвердженого наказом Міністерством освіти і науки України від 28.11.2019 року №1493 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» (додаток 4 таблиця 2 до Типової освітньої програми. Навчальний план для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти).

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2660 годин/навчальний рік: для 10 класу – 1330 годин/навчальний рік, для 11 класу – 1330 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані III ступеня- **додаток № 3**.

Інваріантна складова робочого навчального плану забезпечує реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану і становить **59 годин**. З них **6 години** відведено для проведення уроків фізичної культури, які не входять до гранично допустимого навантаження на учня. Поділ класу на групи для вивчення інформатики здійснюється в 10 класі. Надано додаткові 2 години для поділу.

Варіативна складова робочого навчального плану 10, 11 класів становить **17 годин**. Введено курси освітнього спрямування для підготовки учнів до ЗНО.

Варіативна складова побудована за двома розділами:

I. Додатковий час на вивчення таких предметів: *математика, українська мова, трудове навчання.*

II. Курс за вибором *християнська етика, мистецтво* (10, 11 класи)

- «Основи християнської етики» 7-11. *Збірник навчальних програм курсів за вибором для учнів 10-11 класів суспільно-гуманітарного напрямку.* ч1.Київ, 2010.

III. Факультативні курси

Для розширення знань учнів з *англійської мови, дорослішай на здоров'я, біології, історії* вводяться факультативи:

- Визначні постаті України *Програма курсу затверджена МОН України і опубліковані у збірнику Міністерства освіти і науки у 3-х томах. Гриф МОН України пролонговано у 2016.*

- Іноземна мова у професійному самовизначенні. *Рекомендовано Міністерством освіти і науки України. 2020р.*

- «Дорослішай на здоров'я» *Лежук Н.О., Савич Ж.В., Голоцван А.О. Факультативний курс 9-11 34 Лист МОН України від 20.07.2012 № 1/11-12028.*

- Біологія і комп'ютер (11клас). *Збірник навчальних програм курсів за вибором та факультативів з біології для допрофільної підготовки та профільного навчання, рекомендованих для використання в загальноосвітніх навчальних закладах. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2012. – 288с. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист №1/11-5142від 21.10. 2008р.).*

VI. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Великого значення на сьогоднішній день набуває аспект педагогіки партнерства між всіма учасниками освітнього процесу.

Педагогіка партнерства (співробітництва) ґрунтується на принципах гуманізму й творчого підходу до розвитку особистості. Її метою бачимо створення нового гуманного співтовариства. Головним завданням педагогіки партнерства вбачаємо:

–подолання інертності мислення;

–перехід на якісно новий рівень побудови взаємовідносин між учасниками освітнього процесу.

Це завдання реалізовується у спільній діяльності учителя й учнів, учителя й батьків, що передбачає взаєморозуміння, єдність інтересів і прагнень з метою особистісного розвитку школярів.

Принципи партнерства:

- повага до особистості;

- доброзичливість і позитивне ставлення;

- довіра у відносинах;

- діалог – взаємодія – взаємоповага;

- розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);

- принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Втілюючи ідеї педагогіки партнерства, вчителю необхідно використовувати в своїй роботі не тільки стандартні методи організації освітнього процесу, але в більшій мірі виявляти ініціативу і будувати навчання і виховання таким чином, щоб дитина була постійно залучена до спільної діяльності.

Як інструменти педагогіки партнерства можна використовувати цікаві й захоплюючі розповіді, відверту бесіду, справедливу і незалежну оцінку, заохочення творчих успіхів, особистий приклад, зустрічі з цікавими людьми, спільний пошук рішень, спільні суспільно корисні справи, благодійні акції тощо.

Упродовж останніх років наполегливо працюємо на впровадження особистісно-орієнтованої моделі освіти, заснованої на ідеології дитиноцентризму.

Дитиноцентризм розуміється як максимальне наближення навчання і виховання конкретної дитини до її сутності, здібностей і життєвих планів.

Актуальними для нової української школи є такі ідеї дитиноцентризму:

- відсутність адміністративного контролю, який обмежує свободу педагогічної творчості;
- активність учнів у освітньому процесі, орієнтація на інтереси та досвід учнів, створення навчального середовища, яке б перетворило навчання на яскравий елемент життя дитини;
- практична спрямованість навчальної діяльності, взаємозв'язок особистого розвитку дитини з її практичним досвідом;
- відмова від орієнтації освітнього процесу на середнього учня і обов'язкове врахування інтересів кожної дитини;
- виховання вільної незалежної особистості;
- забезпечення свободи і прав учнів у всіх проявах її діяльності, врахування її вікових та індивідуальних особливостей, забезпечення морально-психологічного комфорту дитини;
- впровадження учнівського самоврядування, яке під свободою і самостійністю дитини передбачає виховання гуманістичних та демократичних ідей і світогляду, необхідних сучасному суспільству.

VII. ПОКАЗНИКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Одним з сучасних викликів цієї Освітньої програми є впровадження Державного стандарту початкової освіти, нових навчальних програм для 10-11 класів, які почали діяти у 2019-2020 навчальному році. Адже ці документи мають новий зміст, спрямований на формування компетентностей в учнів, дотриманням діяльнісного та компетентнісного підходів, реалізацією інтегрованого навчання та вперше формування оцінювання в 1 класі.

Визначаємо критерії, що містять основні індивідуально-особистісні та професійно-діяльнісні якості, необхідні для успішного виконання стратегічної мети та завдань реформування початкової освіти:

- професійно-педагогічна компетентність – обізнаність із новітніми науково обґрунтованими відомостями з педагогіки, психології, методик, інноватики для створення освітньо-розвивального середовища, що сприяє цілісному індивідуально-особистісному становленню дітей молодшого шкільного віку, здатність до продуктивної професійної діяльності на основі розвиненої педагогічної рефлексії відповідно до провідних ціннісно-світоглядних орієнтацій, вимог педагогічної етики та викликів початкової школи;

- соціально-громадянська компетентність – розуміння сутності громадянського суспільства, володіння знаннями про права і свободи людини, усвідомлення глобальних (у тому числі екологічних) проблем людства і можливостей власної участі у їх розв'язанні, усвідомлення громадянського обов'язку та почуття власної гідності, вміння визначати проблемні питання у соціокультурній, професійній сферах життєдіяльності людини та віднаходити шляхи їх розв'язання, навички ефективною та конструктивною участі в цивілізаційному суспільному розвитку, здатність до ефективною командної роботи, вміння попереджувати та розв'язувати конфлікти, досягаючи компромісів;

- загальнокультурна компетентність – здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва, усвідомлення власної національної ідентичності як підґрунтя відкритого ставлення та поваги до розмаїття культурного вираження інших;

- мовно-комунікативна компетентність – володіння системними знаннями про норми і типи педагогічного спілкування в процесі організації колективної та індивідуальної діяльності, вміння вислуховувати, відстоювати власну позицію, використовуючи різні прийоми розмірковувань та аргументації, розвиненість культури професійного спілкування, здатність досягати педагогічних результатів засобами продуктивної комунікативної взаємодії (відповідних знань, вербальних і невербальних умінь і навичок залежно від комунікативно-діяльнісних ситуацій);

- психологічно-фасилітативна компетентність – усвідомлення ціннісної значущості фізичного, психічного і морального здоров'я дитини, здатність сприяти творчому становленню молодших школярів та їхній індивідуалізації;

- підприємницька компетентність – вміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави;

- інформаційно-цифрова компетентність – здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог сучасного високотехнологічного інформаційного суспільства.

**Навчальний для учнів 1-4 класів
Ковалівського ліцею на 2021-2022 н.р.**

Навчальні предмети	Кількість годин			
	1	2	3	4
Українська мова	5	5	5	5
Іноземна мова	2	3	3	3
Математика	3	3	4	4
Я досліджую світ*	7	8	7	7
Інформатика			1	1
Мистецтво**	2	2	2	2
Фізична культура ***	3	3	3	3
Усього	20+3	21+3	22 + 3	22+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1	1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20	22	23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	23	25	26	26

* Орієнтовний розподіл годин між освітніми галузями в рамках цього інтегрованого предмета: мовно-літературна - 2; математична-1; природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережна громадянська та історична – разом 4 для 1 класу, 5 – для 2 -4 класу.

** Інтегрований предмет або окремі предмети «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво».

*** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

**Навчальний план для учнів 5–9 класів
Ковалівського ліцею на 2021-2022 н.р.**

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		5	6	7	8	9
Мови і літератури	Українська мова	3,5	3,5	2,5	2	2
	Українська література	2	2	2	2	2
	Перша іноземна мова	3	2	2	2	2
	Друга іноземна мова	2	2	2	2	2
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2
Суспільство-знавство	Історія України	1	1	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія	-	1	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	-	-	1
Мистецтво*	Музичне мистецтво	1	1	1	-	-
	Образотворче мистецтво	1	1	1	-	-
	Мистецтво	-	-	-	1	1
Математика	Математика	4	4	-	-	-
	Алгебра	-	-	2	2	2
	Геометрія	-	-	2	2	2
Природо-знавство	Природознавство	2	-	-	-	-
	Біологія	-	2	2	2	2
	Географія	-	2	2	2	1,5
	Фізика	-	-	2	2	3
	Хімія	-	-	1,5	2	2
Технології	Трудове навчання	2	2	1	1	1
	Інформатика	1	1	1	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1
	Фізична культура**	3	3	3	3	3
Разом		25,5+3	27,5+3	29+3	29,5+3	30,5+3
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		2,5	3,5	3	3,5	2
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	31	32	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		28+3	31+3	32+3	33+3	33+3

* Заклад загальної середньої освіти може обирати інтегрований курс «Мистецтво» або окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

*** В межах галузі «Суспільствознавство» у 5-му класі вивчається курс «Історія України (Вступ до історії)», у 6-му – інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України».

**Навчальний план для учнів 10, 11 класів
Ковалівського ліцею на 2021-2022 н.р.**

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	10	11
Базові предмети¹	27 (29)	26 (28)
Українська мова	2	2
Українська література	2	2
Зарубіжна література	1	1
Іноземна мова ²	2	2
Мова і література корінного народу, національної меншини ³	2	2
Історія України	1,5	1,5
Всесвітня історія	1	1
Громадянська освіта	2	0
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3	3
Біологія і екологія	2	2
Географія	1,5	1
Фізика і астрономія	3	4
Хімія	1,5	2
Фізична культура ⁴	3	3
Захист Вітчизни	1,5	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети (Інформатика, Технології, Мистецтво)	3	3
Додаткові години¹ на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	8 (6)	9 (7)
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33	33
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38	38

¹ У дужках подано кількість годин для закладів освіти з навчанням мовою корінного народу, національної меншини.

² За наявності належних умов заклад освіти може збільшувати кількість годин на вивчення іноземної мови, використовуючи додаткові години.

³ Мова і література корінного народу, національної меншини входить до базових предметів лише для закладів освіти з навчанням мовою, корінного народу, національної меншини. В інших закладах освіти цей предмет може обиратися за потреби самим учнем за рахунок додаткових годин.

⁴ Години фізичної культури не входять до гранично допустимого тижневого навантаження на учня.

Перелік навчальних програм закладу
Перелік навчальних програм гімназії (II ступінь)
Інваріантна складова

№з/п	Предмет	Клас	Назва навчальної програми
1.	Українська мова	5-9	Програма 5-9 класи для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. -К. Видавничий дім «Освіта», 2013 (зі змінами, затверджені наказом МОН України від 07.06.2017 №804
2.	Українська література	5-9	Програма 5-9 класи для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. -К. Видавничий дім «Освіта», 2013 (зі змінами затверджені наказом МОН України від 07.06.2017 №804
3.	Іноземні мови:	5-9	Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5 – 9 класи. Англійська мова. Німецька мова. Французька мова. (затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804)
4.	Зарубіжна література	5-9	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 5–9 класи (2012 р. зі змінами 2015-2017 рр.) Авторський колектив: Л. П. Юлдашева, І.О.Смірнова та інші
5.	Історія України	5-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. Всесвітня історія. 5-9 класи» (наказ МОН України від 07.06.2017 № 804) Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України для 5-9 та 10-11 класів зі змінами (наказ МОН України №236 від 21.02.2019р.)
6.	Всесвітня історія	5-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. Всесвітня історія. 5-9 класи» (наказ МОН України від 07.06.2017 № 804)
7.	Правознавство	9	Навчальна програма з основ правознавства для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Ремех. Т.О., Муза О.В., Євтушенко Р.І., Сутковий В.Л., Зорнік Т.Є., Лоха Л.О., Силенко В.В.) (наказ МОН України від 07.06.2017 № 804)
8.	Біологія	6-9	Навчальна програма 6– 9 класи для загальноосвітніх навчальних закладів (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804)
9.	Географія	6-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Авторський колектив І. М. Вітенко, Л.М.Булава та інші. (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804)
10.	Фізика	7-9	Навчальна програма 7– 9 класи для загальноосвітніх навчальних закладів (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804)
11.	Хімія	7-9	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена), затверджена наказом МОН України від 07.06.2017р. № 804.
12.	Інформатика	5-8	Навчальна програма 5 – 9 класи для загальноосвітніх навчальних закладів (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804)
13.	Інформатика	9	Програма курсу «Інформатика» для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів Згідно з навчальною програмою, затвердженою наказом МОН молоді спорту України від 06.06.2012 р. № 664 (з урахуванням змін, затверджених наказом МОН України від 29.05.2015 № 585
14.	Математика	5-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Математика. 5–9 класи» (колектив авторів) Наказ МОН від 07 червня 2017 року № 804
15.	Мистецтво	8-9	Тематична структура програми інтегрованого курсу «Мистецтво» (8–9 класи) (затверджена наказом МОН України від 07.06.2017р. № 804)
	Образотворче мистецтво	5-6 7	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (затверджена наказом МОН України від 07.06.2017р. № 804) Програма для загальноосвітніх навчальних закладів від 06.06.2012 з урахуванням змін наказ МОН України від 07.06.2017р. № 804
	Музичне мистецтво	5-7	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (затверджена наказом МОН України від 07.06.2017р. № 804)
16.	Природознавство	5	Програма 5 клас для загальноосвітніх навчальних закладів (затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804) Авторський колектив: Н. П. Дементівська, А. І. Дрозд та інші.
17.	Трудове навчання	5-9	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (затверджена наказом МОН України від 07.06.2017р. № 804)
18.	Основи здоров'я	5-9	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 2012 оновлена наказом МОН України від 07.06.2017р. № 804
19.	Фізична культура	5-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізична культура. 5-9 класи» (авт. колектив: М.В.Тимчик та ін.) (затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407)
20.	Основи християнської етики	5-9 (1-11)	Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. «Основи християнської етики» (лист МОН України від 16.07.2015 р. № 1/11-10027

**Перелік навчальних програм ліцею (III ступінь)
Інваріантна складова**

№п/п	Предмет	Клас	Назва навчальної програми
1.	Українська мова (стандарт)	10-11	Навчальна програма з української мови (рівень стандарту) для 10-11 класів загальноосвітніх шкіл (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.)
2.	Українська література (стандарт)	10-11	Навчальна програма з української літератури (рівень стандарту) для 10-11 класів загальноосвітніх шкіл (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.)
3.	Німецька мова (стандарт)	10-11	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 10-11 класи. Іноземна мова. Рівень стандарту (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.)
4.	Зарубіжна література (стандарт)	10-11	Програма для 10–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. Авторський колектив програми: Л. П. Юлдашева та інші. (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.)
5.	Історія (стандарт)	10-11	Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України для 10-11 класів». Рівень стандарту (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.) Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Всесвітня історія для 10-11 класів». Рівень стандарту (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.) Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України для 5-9 та 10-11 класів зі змінами (наказ МОН України №236 від 21.02.2019р.)
6.	Громадянська освіта (інтегрований курс)	10	Навчальна програма інтегрованого курсу для 10 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Рівень стандарту. Авторський колектив: Тамара Бакка та ін. (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.)
7.	Математика (стандарт)	10	Навчальна програма з математики (Алгебра і початки аналізу та геометрія) для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.)
8.	Біологія та екологія	10-11	Біологія і екологія. 10-11 класи (рівень стандарту). Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. (Наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.)
9.	Географія	10-11	Географія. 10-11 клас. Рівень стандарту (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.)
10.	Фізика. Астрономія	10-11	Навчальна програма «Фізика і астрономія 10-11» (рівень стандарту), авторського колективу Національної академії педагогічних наук під керівництвом Ляшенка О.І. (Наказ МОН України № 1539 від 24.11.2017р.)
11.	Хімія	10-11	Хімія. 10-11 класи (рівень стандарту). Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти (колектив авторів) (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.)
12.	Інформатика	10-11	Навчальна програма «Інформатика (рівень стандарту). 10-11 класи») (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.)
13.	Технології	10-11	Навчальна програма «Технології. 10-11 класи (рівень стандарту)» (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017р.)
14.	Фізична культура (стандарт)	10	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізична культура. 10-11 класи» (авт. колектив: М.В.Тимчик та ін.) (затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407)
15.	Захист України (рівень стандарт)	10	Навчальна програма «Захист Вітчизни» для навчальних закладів системи загальної середньої освіти (рівень стандарту). (Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407)